

ביאור בדרך אפשר

42 וְצִרְיָהּ לְהִבִּין, מֵהוּ הָעֵילוּי הַמַּעֲלָה וְהִתְרוֹן בְּעֵנִין אֵשׁ שֶׁל
43 מַעֲלָה, שְׂדוּקָא הוּא וְלֹא אֵשׁ שֶׁל מִטָּה הִיָּה מְקַטֵּיר אֶת
44 הַקְּטוֹרֶת. דְּהֵנָּה, עֵנִינִם שֶׁל ב' הָאִישׁוֹת (אֵשׁ שֶׁל מִטָּה וְאֵשׁ
45 שֶׁל מַעֲלָה) בְּעִבּוּדַת הָאָדָם בַּעֲבוּרַת ה' הַרוּחָנִית, בְּנַפְשׁ הָאָדָם הוּא
46 אֲתַעְרוּתָא דְלִתְמָא וְאֲתַעְרוּתָא
47 דְלַעֲיִלָּא⁷ הַתַּעֲוּרוֹת הַבָּאָה מִצַּד
48 הָאָדָם לַמִּטָּה וְהַתַּעֲוּרוֹת הַבָּאָה
49 מִלְּמַעְלָה, כְּמוֹכָא בּוּוּהַר וּמְבוּאָר
50 בַּחֲסִידוֹת שֶׁהַתַּעֲוּרוֹת מִלְּמַטָּה, מִצַּד
51 הָאָדָם, הַתַּעֲלּוֹת וְלִהְתַּקְרַב לְאֱלֹהִים
52 גּוֹרְמַת הַתַּעֲוּרוֹת מִלְּמַעְלָה לְהַמְשִׁיךְ
53 וְלִהְשִׁיפֵעַ לוֹ סִיוֵעַ עַל יַדִּי הָאָרֶה
54 מִלְּמַעְלָה. וְהָרִי כֹל עֵיקַר עֵנִין
55 הַמְשַׁכֵּן וְהַמְקַדֵּשׁ הוּא עֵנִין
56 הַהַמְשַׁכֵּה הַתְּגָלוֹת וְהָאָרֶה אֱלֹהִים
57 מִלְּמַעְלָה לַמִּטָּה שְׂבָאָה עַל-יַדִּי
58 וּבַעֲבוּרַת הָאָדָם דְּוָקָא,
59 וְכִמּוֹ שְׂכָתוּב⁸ וְעָשׂוּ לִי
60 מְקַדֵּשׁ וְשְׂכָנְתִּי בְּתוֹכָם, הֵינּוּ
61 שֶׁהַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה (וְשְׂכָנְתִּי)
62 נַעֲשִׂית עַל-יַדִּי עֲשִׂית הָאָדָם
63 דְּוָקָא, וְעָשׂוּ לִי מְקַדֵּשׁ וּמֵאַחַר
64 שִׁישְׁנוּ צִיּוּי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת אֵת
65 הַמְקַדֵּשׁ, מוֹכֵן שֶׁהֵם הַפּוֹעֲלִים
66 (ב'אֲתַעְרוּתָא דְלִתְמָא) אֵת הַשְּׂרָאָת
67 הַשְּׂכִינָה בַּמְקַדֵּשׁ.

68 וְכֵן הוּא בְּעִבּוּרַת הַקְּרַבְנוֹת,
69 שֶׁהִיא הַעֲבוּדָה הָעֵיקָרִית
70 בַּמְשַׁכֵּן וּמְקַדֵּשׁ, הָרִי עֵנִינָה
71 הוּא הַעֲבוּדָה שֶׁלְּמִטָּה דְּוָקָא
72 עַל-יַדִּי הָאָדָם (כְּפִי שְׂמִבְּאָר כ"ק
73 מו"ח אֲדָמוּ"ר בְּמִאֲמָרֵי
74 הַהִילּוּלָא⁹ יוֹם הַסְּתַלְקוֹתוֹ, יו"ד
75 שְׁבַט תש"י - בְּאוֹתָן שְׁנַיִם הִרְבִּי
76 הַרִי"צ הִיָּה נוֹהַג לְמַסּוֹר לְפָרְסוּם מַעַת
77 לַעַת מֵאֲמֵר חֲסִידוֹת בְּכַתָּב, וְלִקְרֹאת
78 הַיָּמִים יו"ד"ג"ג שְׁבַט תש"י מִסַּר אֵת
79 הַמֵּאֲמֵר דִּיבּוּר-הַמַּתְחִיל 'בְּאֲחֵי לִגְנֵי
80 אַחוֹתֵי כְּלָה'. הַמֵּאֲמֵר נֹעֵד לְפָרְסוּם
81 לְיוֹם הַיֵּאֲרָצִיטִי שֶׁל אֲמֹר-זְקֻנָתוֹ הִרְבַּנִּית
82 רַבְקָה (נִסְתַּלְקָה ב'י"ד שְׁבַט תרע"ד) וְשֶׁל אֲמוֹ הִרְבַּנִּית שְׁטַעֲרֹנָא-שְׂרָה (נִסְתַּלְקָה

1 עַל עֲשִׂיַת מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת (שְׁהִיָּה בְּתוֹךְ הַמְשַׁכֵּן, בְּנוֹסֵף לְמִזְבַּח הַחִיצוֹן) שְׁעָלֵיו
2 הָיוּ מְקַרְיָבִים אֵת הַקְּרַבְנוֹת וְעַמְדָּה בְּחִצְרֵי הַמְשַׁכֵּן), נֵאמַר בְּתוֹרָה:
3 וְעָשִׂית מִזְבַּח מְקַטֵּיר קְטוֹרֶת¹, וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל² וְדִיּוּקוֹ
4 בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב "מְקַטֵּיר קְטוֹרֶת" מְתַקְטֵר בְּקְטוֹרֶת אֵין כְּתִיב כָּאֵין, לֹא
5 נֵאמַר כֵּן "מְתַקְטֵר בְּקְטוֹרֶת"
6 שֶׁמִּשְׁמַעוֹ כִּי הַמִּזְבַּח מְתַקְטֵר בְּאֲמִצְעוֹת
7 הַקְּטוֹרֶת אֶלָּא נֵאמַר מְקַטֵּיר
8 קְטוֹרֶת, וְהַמְשַׁמְעוֹת הֵיא כִּי
9 הַמִּזְבַּח הִיָּה מְקַטֵּיר אֶת
10 הַקְּטוֹרֶת, וְהֵינּוּ שֶׁהַמִּזְבַּח
11 עֲצָמוּ לְבַרוּ הִיָּה מְקַטֵּיר
12 הַקְּטוֹרֶת בְּלֹא סִיוֵעַ אֵשׁ שֶׁל
13 מִטָּה, אֶלָּא בְּאֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה³.

14 חֲכַמֵינוּ ז"ל אֲמָרוּ בְּגִמְרָא כִּי בְּבֵית
15 הַמְקַדֵּשׁ הִיָּה נִסְ שִׁירָה עַל הַמִּזְבַּח אֵשׁ
16 מִן הַשָּׁמַיִם (וְכַמּוֹכָא בְּמַסְכַּת יוֹמָא
17 שֶׁהָאֵשׁ שִׁירָה מִן הַשָּׁמַיִם אֵל הַמִּזְבַּח
18 הִיָּתָה רְבוּצָה עָלָיו כְּמוֹ אֲרִיָּה שְׂרוּבֵץ
19 עַל הָאָרֶץ, וְרַשִׁי שֶׁם מְפָרֵשׁ: "גַּחְלַת
20 שֶׁל אֵשׁ שֶׁנִּפְלָה מִן הַשָּׁמַיִם בִּימֵי שְׁלֹמֹה
21 הָיִיתָה עַל הַמִּזְבַּח" וְגַם בּוּוּהַר כְּתוּב
22 עַל אֵשׁ זוֹ "אֲרִיָּה דֹאכַל קוֹרְבָנִין", אֲרִיָּה
23 שֶׁאֵכַל קְרַבְנוֹת). וְמִטַּעַם זֶה כִּיּוֹן
24 שֶׁהָאֵשׁ שֶׁעַל הַמִּזְבַּח לֹא הִיָּתָה אֵשׁ
25 גַּשְׁמִית אֲלָא רוּחָנִית לֹא הִיָּה צִיּוּי
26 הַמִּזְבַּח נִשְׂרָף בְּאֵשׁ שֶׁהִיָּתָה
27 עָלָיו, כִּי אֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה אֵינָה
28 מְכַלָּה⁴ אֵינָה שׁוֹרֶפֶת וְאֵינָה גּוֹרְמַת
29 אֵיבוֹר וְכִלְיוֹן. וְכַדָּאִיתָא מוֹכָא
30 בַּמְקַדֵּשׁ⁵ שֶׁהִיָּה מִטָּה תְּמָה
31 עַל זֶה, אֵי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִשְׂרָף
32 הָעֵץ (שֶׁהָרִי צִיּוּי הַמִּזְבַּח
33 הִיָּה רַק כְּעוֹבֵי דִינָר זְהָבִי
34 וְתַחַת צִיּוּי הַזָּהָב הָרַק שְׁעוֹבֵי רַק
35 כְּעוֹבֵי מִטְבַּע הִיָּה הַמִּזְבַּח עֲשׂוּי עֵץ
36 שֶׁטְבַעוֹ לְהִיּוֹת נִשְׂרָף בְּאֵשׁ), וְאָמַר
37 לוֹ הַמְקַדֵּשׁ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי
38 דְרָכֵי בְּאֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה, אֵשׁ
39 אוֹכְלָה אֵשׁ, וְאֵינּוּ מְכַלָּה
40 כְּלוֹמֵר שֶׁהָאֵשׁ שֶׁלְּמַעְלָה אֵכָן 'אוֹכְלַת',
41 אֲבָל לֹא גּוֹרְמַת אֵיבוֹר וְכִלְיוֹן.

בס"ד. שבת פרשת תצוה, ח' אדר-ראשון, ה'תשכ"ז (הנחה בלתי מוגה)

1 וְעָשִׂית מִזְבַּח מְקַטֵּיר קְטוֹרֶת¹, וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
2 ז"ל² מְתַקְטֵר בְּקְטוֹרֶת אֵין כְּתִיב כָּאֵין,
3 אֶלָּא מְקַטֵּיר קְטוֹרֶת, הַמִּזְבַּח הִיָּה מְקַטֵּיר אֶת
4 הַקְּטוֹרֶת, וְהֵינּוּ שֶׁהַמִּזְבַּח עֲצָמוּ הִיָּה מְקַטֵּיר
5 הַקְּטוֹרֶת בְּלֹא סִיוֵעַ אֵשׁ שֶׁל מִטָּה, אֶלָּא בְּאֵשׁ שֶׁל
6 מַעֲלָה³. וְמִטַּעַם זֶה לֹא הִיָּה צִיּוּי הַמִּזְבַּח נִשְׂרָף
7 בְּאֵשׁ שֶׁהִיָּתָה עָלָיו, כִּי אֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה אֵינָה
8 מְכַלָּה⁴. וְכַדָּאִיתָא בַּמְקַדֵּשׁ⁵ שֶׁהִיָּה מִטָּה תְּמָה עַל
9 זֶה, אֵי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִשְׂרָף הָעֵץ (שֶׁהָרִי צִיּוּי
10 הַמִּזְבַּח הִיָּה רַק כְּעוֹבֵי דִינָר זְהָבִי⁶), וְאָמַר לוֹ
11 הַמְקַדֵּשׁ, כִּי דְרָכֵי בְּאֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה, אֵשׁ אוֹכְלָה
12 אֵשׁ, וְאֵינּוּ מְכַלָּה. וְצִרְיָהּ לְהִבִּין, מֵהוּ הָעֵילוּי
13 בְּעֵנִין אֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה, שְׂדוּקָא הוּא הִיָּה מְקַטֵּיר
14 אֵת הַקְּטוֹרֶת. דְּהֵנָּה, עֵנִינִם שֶׁל ב' הָאִישׁוֹת (אֵשׁ
15 שֶׁל מִטָּה וְאֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה) בְּעִבּוּרַת הָאָדָם הוּא
16 אֲתַעְרוּתָא דְלִתְמָא וְאֲתַעְרוּתָא דְלַעֲיִלָּא⁷. וְהָרִי כֹל
17 עֵיקַר עֵנִין הַמְשַׁכֵּן וְהַמְקַדֵּשׁ הוּא עֵנִין הַהַמְשַׁכֵּה
18 שְׂבָאָה עַל-יַדִּי עֲבוּרַת הָאָדָם דְּוָקָא, וְכִמּוֹ
19 שְׂכָתוּב⁸ וְעָשׂוּ לִי מְקַדֵּשׁ וְשְׂכָנְתִּי בְּתוֹכָם, הֵינּוּ
20 שֶׁהַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה (וְשְׂכָנְתִּי) נַעֲשִׂית עַל-יַדִּי
21 עֲשִׂית הָאָדָם דְּוָקָא, וְעָשׂוּ לִי מְקַדֵּשׁ. וְכֵן הוּא
22 בְּעִבּוּרַת הַקְּרַבְנוֹת, שֶׁהִיא הַעֲבוּדָה הָעֵיקָרִית
23 בַּמְשַׁכֵּן וּמְקַדֵּשׁ, הָרִי עֵנִינָה הוּא הַעֲבוּדָה
24 שֶׁלְּמִטָּה דְּוָקָא (כְּפִי שְׂמִבְּאָר כ"ק מו"ח אֲדָמוּ"ר
25 בְּמִאֲמָרֵי הַהִילּוּלָא⁹), וְכִמּוֹ שְׂכָתוּב¹⁰ רִית נִיחוּת,

(1) פרשתנו ל, א. (2) ויק"ר פ"ז, ה. ירושלמי חגיגה פ"ג ה"ח. (3) קרבן העדה לירושלמי שם. (4) ראה שמו"ר פ"ב, ה. (5) תוד"ה שאין — סוף חגיגה בשם תנחומא (ראה תנחומא תרומה יא). וראה מדרש הגדול הובא בתורה שלימה עה"פ (אות ט*). (6) סוף חגיגה. (7) ראה לקו"ת נשא כט, א. תו"ח תרומה תמד, ב (בהוצאה החדשה — שה, ג). (8) תרומה כה, ת. (9) המשך באתי לגני ה'ש"ית פ"ב. (10) ויקרא א, ט. פינחס כח, ח. ועוד.